

**UCHWAŁA NR XXII/156/2020
RADY POWIATU TCZEWSKIEGO**

z dnia 29 września 2020 r.

w sprawie przyjęcia na lata 2021-2023 Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920) i art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2, ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218) **Rada Powiatu Tczewskiego**

uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje się do realizacji na lata 2021-2023 Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

2. Załączniki do Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie stanowią: Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą oraz Powiatowy Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu tczewskiego.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Tczewskiego

Marek Modrzejewski

Załącznik do uchwały Nr XXII/156/2020
Rady Powiatu Tczewskiego
z dnia 29 września 2020 r.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE TCZEWSKIM
NA LATA 2021 - 2023**

Tczew 2020

Spis treści

Wprowadzenie

- I Przemoc w rodzinie. Uregulowania prawne.
- II Rekomendacje do Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2023.
- III Strategiczne kierunki działań i rozwoju.
- IV Zadania, wskaźniki i adresaci.
- V Miejsce i czas realizacji programu.
- VI Monitoring.

Zakończenie

Załącznik nr 1 do Programu

Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą.

Załącznik nr 2 do Programu

Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Odbija się także na rolach i strukturach społecznych. Ofiara przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Zjawisko to wpływa także na zdrowie psychiczne, równowagę emocjonalną, jak również może być przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet zagrażać życiu. Przemoc jest przestępstwem, czyli bezprawnym i zawinionym czynem człowieka, który podlega karze obowiązującej w czasie jego popełnienia.

W ostatnich latach możemy mówić o uwidocznieniu się zjawiska przemocy w rodzinie, także w powiecie tczewskim. Wiedza ta zobowiązuje osoby działające w obszarze pomocy społecznej i służby zobligowane do ochrony osób do podejmowania adekwatnych i skutecznych działań mających na celu pomoc w znalezieniu rozwiązania problemu.

W powiecie tczewskim od 2011 roku realizowany jest Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Z analizy danych za ubiegłe lata zauważalnym jest zapotrzebowanie na działania profilaktyczne w tym zakresie, a także udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą, w tym w formie terapii i wsparcia. Zwiększa się również liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie zainteresowanych uzyskaniem pomocy w rozwiązaniu problemu.

Program ma służyć wytyczeniu kierunków działania dla wszystkich podmiotów szczebla powiatowego zaangażowanych w realizację założeń pomocy osobom uwięzłym w zjawisko przemocy lub nim zagrożonych. Zaplanowane działania mają na celu poprawę sytuacji rodzin doświadczających przemocy, a także ochronę osób i rodzin zagrożonych tymże zjawiskiem.

I Przemoc w rodzinie. Uregulowania prawne.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc w rodzinie**, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Jak wynika z powyższej definicji przemoc jest intencjonalna, polega na działaniu lub zaniechaniu jednej osoby, narusza prawa i dobra osobiste drugiej, a także powoduje cierpienie

i szkody fizyczne lub psychiczne.

W zależności od występujących zachowań sprawcy przemocy można wyodrębnić rodzaje przemocy: **przemoc fizyczną** powodującą naruszenie lub realne zagrożenie sfery cielesnej osoby doznającej przemocy; **przemoc psychiczną** polegającą na sprawowaniu przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą; **przemoc seksualną**, czyli zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie; **przemoc finansową (ekonomiczną)**, która polega na utrzymywaniu osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej.

Nie należy zapominać, iż przemoc ma charakter cykliczny. Bez pomocy z zewnątrz osoba doznająca przemocy rzadko kiedy jest w stanie sama ją przerwać. Wynika to często z faktu wiary w możliwość samoistnej zmiany zachowania sprawcy przemocy. Zazwyczaj w fazie ostrej przemocy (wybuchu gniewu i wyładowaniu agresji) osoba poszkodowana skłonna jest do szukania pomocy, jednakże bez należytego wsparcia wycofuje się ze swoich działań w następującej później fazie miodowego miesiąca (jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy).

Coraz częściej brutalnością nacechowane są zachowania młodych osób. Zanika w nich szacunek do drugiego człowieka, współczucie i wrażliwość. Jednym z przejawów agresji i przemocy wśród dzieci są postawy prezentowane w szkole. Napastliwe zachowanie częściej manifestują chłopcy niż dziewczęta, zwłaszcza ci fizycznie silniejsi od rówieśnika. Agresorzy zazwyczaj mają o sobie dobre mniemanie, a agresję oceniają pozytywnie. Dzieci - ofiary zazwyczaj są nieśmiałe i osamotnione, mają niską samoocenę. Często zdarza się, iż jednostki stosujące przemoc działają indywidualnie, jednak niekiedy młodzież organizuje się w grupy, by stosować przemoc i agresję wobec innych.

Nie bez znaczenia dla rozwoju postaw agresywnych jest środowisko rodzinne. Niekorzystnymi czynnikami wywołującymi zachowania agresywno – przemocowe są:

- niewłaściwa postawa wychowawcza ojca (zbytня pobłażliwość lub rygorizm),
- brak opieki i kontroli ze strony matki,
- wrogi lub obojętny stosunek uczuciowy jednego z rodziców,
- brak zgodności rodziców lub odmienne poglądy dotyczące sposobów wychowywania dziecka,
- brak harmonijnego współżycia w rodzinie,
- wzorce zachowań prezentowane przez rodziców.

Dzieci, które szczególnie często mają do czynienia z agresją i przemocą w rodzinie stosowaną też w stosunku do nich jako metoda wychowawcza, uczą się jej stosowania w relacjach

z innymi.

Również w środowisku szkolnym występują czynniki ryzyka mogące sprzyjać wystąpieniu zachowań przemocowych u młodego człowieka. Zalicza się do nich najczęściej:

- presję czasową,
- niesprawiedliwe ocenianie, gdy uczeń czuje się poszkodowany,
- częste upomnienia,
- zbyt rzadko wykorzystywane umiejętności konstruktywnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych przez nauczycieli i wychowawców,
- zbyt liczne klasy,
- złe warunki lokalowe.

Oprócz środowiska rodzinnego i szkolnego ważną rolę w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży stanowi grupa rówieśnicza. Grupy uczą współdziałania, dają poczucie bezpieczeństwa i przynależności, stwarzają możliwość wymiany poglądów. Stwarzają warunki do bardziej śmiałych i odważnych zachowań. Mogą też zachęcać i dopingować do podejmowania zachowań ryzykownych, w tym agresywno-przemocowych. Grupa rówieśnicza może także modelować tego typu zachowania i osłabiać poczucie indywidualnej odpowiedzialności.

Coraz częściej środki masowego przekazu prezentują przemoc w różnorodnych formach i przejawach. Pokazywane i publikowane obrazy i informacje mają wpływ na modelowanie zachowań agresywnych w szczególności u dzieci i młodzieży. Przemoc i agresja pokazywane w mediach powodują wzrost tolerancji i zwiększają gotowość do przejawiania zachowań przemocowych. Dziecko pod wpływem oglądania w telewizji scen przemocy może stać się mniej wrażliwe na przejawy okrucieństwa, akceptować przemoc jako sposób rozwiązywania problemów, naśladować w życiu akty przemocy widziane na ekranie.

Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

U osób doświadczających długotrwałej przemocy uwidaczniają się problemy somatyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów należą:

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem (ból głowy, żołądka, kręgosłupa lub w stawów oraz inne dolegliwości),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w stany depresyjne, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji,
- niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością,

- nieufność, poczucie zagrożenia,
- niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne,
- kłopoty z koncentracją,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy niejednokrotnie zmieniają zdanie, bronią sprawcy. Zachowania te wynikają z wyuczonej bezradności, czy też stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących wyjściu z przemocy może mieć związek z przekonaniem o bezskuteczności działań, popartym wcześniejszymi doświadczeniami albo z niską samooceną.

Dzieci są często bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Pomijając obrażenia cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dziecka zaburzenie poczucia bezpieczeństwa i zaufania. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb nie pozostaje bez znaczenia dla dalszego rozwoju młodego człowieka, a także może być przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.

Dzieci doświadczające przemocy seksualnej wykazują:

- wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia,
- myśli samobójcze,
- zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję,
- obniżenie samooceny, poczucie bezwartościowości i bezradności.

Przemoc psychiczna może prowadzić do:

- nieprzystosowania emocjonalnego i psychicznego objawiającego się poprzez niski poziom kompetencji społecznych oraz trudności w kontaktach z rówieśnikami,
- deficytów intelektualnych w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywania konfliktów i kreatywności,
- problemów afektywno – behawioralnych takich jak: agresja, samoponiżanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego, do których należą trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych oraz wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu i narkotyków.

Przemoc domowa to również poważny problem społeczny. Zniszczony zostaje cały system rodzinny, odebrane poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju, zwłaszcza

dzieciom. Istnieje duże ryzyko powielania przez najmłodszych zachowań przemocowych w dorosłym życiu. Brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwała, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest przede wszystkim na założeniach **ustawy z dnia 29 lipca 2005r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz.U. z 2020r. poz. 218). Inne akty prawne niezbędne do realizacji Programu to:

- ustawa z dnia 15 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2019r. poz. 2086)
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019r. poz. 1507 ze zm.)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020r. poz. 685)
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019r. poz. 2277)
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020r. poz. 920)
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020r. poz. 1057)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019r. poz. 852 ze zm.)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz.U. z 2020r. poz. 30 ze zm.)
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz.U. z 2020r. poz. 360)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011r. Nr 50, poz. 259)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U. z 2011r. Nr 209, poz. 1245)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U. z 2011r. Nr 81, poz. 448)

III Rekomendacje do Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2023

Art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Fakt doświadczania przemocy jest dla osób nią dotkniętych związany z olbrzymim obciążeniem psychicznym. Osoby żyjące w „związkach przemocowych” żyją w ciągłym strachu przed sprawcą. Jest to dla nich sytuacja, z którą niejednokrotnie nie potrafią same sobie poradzić. Długotrwałe trwanie w kryzysie może prowadzić do dezorganizacji życia. Ważne jest **zapewnienie osobom doznającym przemocy specjalistycznej pomocy**, zwłaszcza psychologicznej. W ramach zadań realizowanych na szczeblu powiatowym pomoc taką zapewnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie - Wydział Interwencji Kryzysowej. Osobom zainteresowanym proponowana jest pomoc w formie:

- indywidualnego wsparcia psychologicznego,
- pomocy prawnej,
- udziału w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy.

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie funkcjonuje w powiecie tczewskim od 2008 roku. Liczba osób uczestniczących w programie zależna jest

od zainteresowania, a także od posiadanych środków finansowych. Na ten cel w 2019 r. wzorem lat ubiegłych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie otrzymało środki finansowe z budżetu Wojewody w wysokości 15000 zł, co umożliwiło na objęcie pomocą w formie grupowej 11 sprawców - w dwóch edycjach w ciągu roku. W ramach spotkań odbyły się konsultacje ze sprawcami przemocy oraz ich rodzinami. Prowadzący pełnili także dyżury telefoniczne. Celem spotkań było zapoznanie uczestników z definicją przemocy, jej rodzajami i formami, zaprezentowanie zachowań, które zaliczane są do przemocowych oraz cyklu przemocy. Przedstawiane były sposoby błędnego przekształcania informacji oraz fałszywego interpretowania rzeczywistości, a także stwarzane listy alternatyw, służące zapobieganiu zachowaniom niepożądanym. Osoby zgłaszające się z problemem nie radzenia sobie z agresją wobec najbliższych, które nie zakwalifikowały się do udziału w spotkaniach grupowych, nie były pozostawiane bez wsparcia. Mogły one skorzystać z pomocy psychologicznej Wydziału Interwencji Kryzysowej w formie spotkań indywidualnych.

IV Strategiczne kierunki działań i rozwoju

O skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie tczewskim mogą świadczyć działania podejmowane przez **jednostki szczebla powiatowego** takie jak: Komenda Powiatowa Policji w Tczewie, Poradnia PsychologicznoPedagogiczna w Tczewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie, szkoły ponadpodstawowe, Prokuratura Rejonowa w Tczewie.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY					
OGRANICZENIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE					
ZADANIE	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
Zapewnienie rodzinie uwikłanej w przemoc domową wraz z problemami współistniejącymi pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej	Spotkania indywidualne i grupowe dla osób doznających przemocy w rodzinie. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Konsultacje indywidualne z psychologiem osób stosujących przemoc	Liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy	910	535	548
		Liczba osób doznających przemocy korzystających z porad i terapii	355	407	337
		Liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programach korekcyjno - edukacyjnych	27	14	21
		Liczba osób stosujących przemoc korzystających z indywidualnych porad psychologicznych.	27	18	8

Podejmowanie kroków prawnych związanych ze zjawiskiem przemocy	Wszczytanie procedury „Niebieskiej karty” i przekazywanie go zespołom interdyscyplinarnym	Liczba założonych „Niebieskich kart”	476	175	315
		Liczba informacji przekazanych do Policji, prokuratury	-----	70	130
PROFILAKTYKA PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY					
ZADANIE	DZIAŁANIE	WSKAŹNIK	ROK 2017	ROK 2018	ROK 2019
Działalność profilaktyczna kuratorów rodzinnych i nieletnich sądu rejonowego w Tczewie	Współpraca ze szkołami: udział w szkolnych programach profilaktycznych, inicjowanie spotkań z młodzieżą.	Ilość spotkań z uczniami przeprowadzonych przez kuratorów ds rodzinnych i nieletnich	-----	13	13
Działalność profilaktyczna kuratorów dla dorosłych sądu rejonowego w Tczewie	Spotkania profilaktyczne z młodzieżą szkół ponadpodstawowych	Ilość spotkań przeprowadzonych	-----	0	0
Działalność profilaktyczna sędziów sądu rejonowego w Tczewie.	Udział w organizowanych przez placówki oświatowe spotkaniach związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem demoralizacji	Ilość odbytych spotkań	-----	6	15

Na terenie powiatu podejmowanych jest wiele inicjatyw mających na celu ograniczenie zjawiska przemocy oraz podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie. Większość z realizowanych działań skierowana jest do dzieci i młodzieży na terenie szkół.

Powiatowy Program składa się z szeregu interdyscyplinarnych działań, które są ukierunkowane na realizację poszczególnych celów. Jednocześnie zakłada się, że spójność działań prowadzić będzie do osiągnięcia jak najwyższego poziomu celu głównego.

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2023 będzie stanowił interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, realizowaną przez wszystkie jednostki i organizacje szczebla powiatowego zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie.

Działania skierowane do społeczności, kadry jednostek działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, osób doświadczających i sprawców przemocy domowej będą miały charakter:

- profilaktyczny (promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy),
- edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy i obalanie stereotypów),
- pomocowy (specjalistyczne poradnictwo, działania terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne,

informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy),

- wspierający (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń).

Celem głównym Programu jest ograniczenie zjawiska i skutków przemocy w rodzinie.

Działania podejmowane w ramach Programu mają przyczynić się do skutecznego reagowania i ograniczania zjawiska przemocy, wytworzenia w społeczności lokalnej poczucia odpowiedzialności za przestrzeganie prawa, zasad i norm społecznych oraz uświadomienia występujących zagrożeń wynikających z przemocy i sposobach przeciwdziałania im, jak również powstrzymać powielanie funkcjonujących stereotypów dotyczących tegoż zjawiska.

Cel szczegółowy nr 1:		
Podjęmowanie działań mających na celu zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie i przemocy oraz promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy		
Realizatorzy	Kierunki działań	Wskaźnik monitorujący
PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej Komenda Powiatowa Policji Prokuratura Rejonowa Powiatowe Placówki Oświatowe CAPO-W Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna Organizacje pozarządowe	1. Organizacja zajęć profilaktycznych dla uczniów w szkołach realizowane poprzez pogadanki, prelekcje, warsztaty, programy	Liczba zrealizowanych spotkań z młodzieżą
		Liczba osób uczestniczących
		Liczba realizowanych programów profilaktycznych
	2. Organizacja spotkań na temat działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich	Liczba zorganizowanych spotkań
	3. Organizacja grup edukacyjnych dla rodziców oraz prowadzenie indywidualnych rozmów	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach
		Liczba zorganizowanych spotkań
	4. Organizacja czasu wolnego młodzieży poprzez kółka zainteresowań, wyjazdy integracyjne i inne imprezy promujące zachowania alternatywne do przemocowych	Liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych
		Liczba zorganizowanych wyjazdów
	5. Wspieranie samorozwoju osobowościowego poprzez grupy wsparcia i samorozwoju	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
		Liczba spotkań
Cel szczegółowy nr 2:		
Podnoszenie jakości pracy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie		
Realizatorzy	Kierunki działań	Wskaźnik monitorujący
PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej Komenda Powiatowa Policji	1. Superwizje dla osób zaangażowanych w proces pomagania	Liczba spotkań
		Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
	2. Wymiana informacji między podmiotami działającymi	Liczba spotkań przedstawicieli podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania

Prokuratura Rejonowa Powiatowe Placówki Oświatowe CAPO-W Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna Organizacje pozarządowe	w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	przemocy w rodzinie
	3. Umożliwienie osobom zajmującym się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie podnoszenia kompetencji	Liczba osób uczestniczących
Cel szczegółowy nr 3		
Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie		
Realizatorzy	Kierunki działań	Wskaźnik monitorujący
PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej Komenda Powiatowa Policji Prokuratura Rejonowa Powiatowe Placówki Oświatowe CAPO-W Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna Organizacje pozarządowe	1. Zapewnianie specjalistycznej pomocy w formie wsparcia indywidualnego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Liczba udzielonych porad
		Liczba osób, które skorzystały z pomocy
	2. Organizowanie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
		Liczba spotkań
	3. Utworzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy	Powstanie i funkcjonowanie SOW - Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia
	4. Udostępnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie	Liczba rodzajów udostępnionych materiałów informacyjnych (ulotka, plakat itp.)
		Liczba artykułów w prasie, www itp.
	Cel szczegółowy nr 4	
Redukcja zachowań agresywnych i nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów oraz sporów w rodzinach bez użycia przemocy		
Realizatorzy	Kierunki działań	Wskaźnik monitorujący
PCPR, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej Powiatowe Placówki Oświatowe CAPO-W Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna Organizacje pozarządowe	2. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
		Liczba spotkań
	3. Działania prowadzone przez kuratorów sądowych	Liczba nadzorów kuratorskich nad osobami stosującymi przemoc
Komenda Powiatowa Policji Prokuratura Rejonowa	4. Podejmowanie czynności prawnych wynikających z przepisów prawa	Liczba interwencji
		Liczba wszczętych postępowań
		Liczba spraw skierowanych do sądu
		Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”

Cel szczegółowy nr 1,2 i 3 jest realizowany m.in. poprzez Powiatowy program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego Programu. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja

programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, który stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Programu. Realizacja tych zadań jest uwzględniona w celu szczegółowym nr 4.

V Zadania, wskaźniki i adresaci programu

Powiatowy Program skierowany jest w szczególności do:

- 1) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 2) osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- 3) osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 4) świadków przemocy w rodzinie.

Zakłada się, że realizacja Programu na terenie powiatu tczewskiego pozwoli na osiągnięcie następujących rezultatów:

1. zmianę postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
2. odpowiednie przygotowanie osób pomagających osobom doświadczającym i sprawcom przemocy w rodzinie,
3. spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie,
4. usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
5. niwelowanie skutków przemocy w rodzinie,
6. podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania:

- budżetu państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań powiatów z zakresu administracji rządowej,
- środków własnych instytucji i organizacji zaangażowanych w realizację Programu,
- środków unijnych.

VI Miejsce i czas realizacji Programu

Ze względu na interdyscyplinarny charakter oraz szerokie spektrum celów i zadań zaplanowanych na poziomie ogólnym, umożliwiającym dostosowywanie podejmowanych działań do potrzeb, Program będzie realizowany na obszarze całego powiatu tczewskiego w formie pracy ciągłej przez cały okres programowania.

VII Monitoring

Program będzie monitorowany poprzez składanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie raportu z realizowanych działań. Zostanie on przedstawiony wraz ze sprawozdaniem z działalności PCPR przedkładanym Radzie Powiatu Tczewskiego po zakończeniu roku budżetowego.

Zakończenie

Każdy ma prawo do godnego traktowania, przestrzegania jego praw, dlatego też przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Każdy, kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska powinien poinformować o tym odpowiednie służby, które są zobowiązane do ochrony ofiar i udzielenia wszechstronnej pomocy. Niezbędnym jest realizowanie wszelkich inicjatyw mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Wielopoziomowe działania podejmowane przez wszystkie zaangażowane podmioty powinny wpłynąć na usprawnienie systemu pomocy, ograniczenie tego zjawiska i towarzyszących mu innych zachowań patologicznych oraz poprawy kondycji rodzin

Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą

Wstęp

Zgodnie z przyjętym celem szczegółowym nr 1: „**Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy**” Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w powiecie tczewskim przyjmuje się **Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą.**

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku mówi, że *Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka a organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją, oraz że dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.*

Wszystkie dzieci mają prawo do szczególnej troski i pomocy, dlatego też niezmiernie ważne jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających mających na celu promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci. Lokalna polityka społeczna i rodzinna powinna sprzyjać zapewnieniu, w możliwie maksymalnym zakresie, odpowiednich warunków życia i rozwoju dziecka

I. Podstawa prawna

Art. 6 ust. 3 pkt 2 **ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2020r. poz. 218) nakłada na samorząd powiatowy między innymi obowiązek opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Inne akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu

- alkoholizmowi (Dz.U. z 2019r. poz. 2277),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r. poz. 1030, ze zm.)
  4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020r. poz. 1057)

II. Cel programu

Celem Programu jest podejmowanie działań służących zwiększeniu wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy poprzez inicjatywy skierowane do młodzieży oraz rodzin i osób z terenu powiatu tczewskiego. Istotnym jest wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową, a także uświadamianie młodzieży zagrożeń wynikających ze zjawiska przemocy.

III. Planowane działania

Zakłada się, iż cel Programu będzie realizowany poprzez następujące działania:

- 1) organizację zajęć profilaktycznych dla młodzieży w szkołach ponadpodstawowych w formie pogadanek, prelekcji, warsztatów, programów profilaktycznych;
- 2) wdrażanie programów o tematyce przeciwdziałania przemocy;
- 3) organizację spotkań na temat działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich;
- 4) organizację grup edukacyjnych dla rodziców i rozmów indywidualnych;
- 5) psychoedukację rodziców podczas wywiadówek;
- 6) indywidualne poradnictwo dla młodzieży oraz pomoc w sytuacjach kryzysowych;
- 7) organizację czasu wolnego młodzieży w formie kółek zainteresowań, wyjazdów integracyjnych i innych imprez propagujących zachowania alternatywne wobec przemocy;
- 8) wspieranie samorozwoju osobowościowego w formie grup motywacyjnych i samorozwoju.

IV. Zakładane efekty

Realizacja założeń programu pozwoli na:

1. zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie,
2. pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonych przemocą,
3. zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych,

4. niwelowanie funkcjonujących stereotypów dotyczących przemocy,
5. propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich,
6. zapewnienie usług poradniczych, wspierających i edukacyjnych dla rodziców,
7. rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, konstruktywnego wyrażania uczuć,
8. zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy,
9. nabycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,
10. rozpoznanie sygnałów zapowiadających zachowania przemocowe,
11. promowanie pozytywnych postaw (w tym poczucia odpowiedzialności za własne czyny) oraz zachowań alternatywnych wobec przemocy.

V. Wskaźniki

Ocena realizacji działań będzie odbywała się na podstawie wskaźników określonych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2021 – 2023

VI. Adresaci projektu

Adresatami programu są osoby dorosłe, zwłaszcza rodzice z rodzin zagrożonych przemocą i młodzież szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na terenie powiatu tczewskiego.

VII. Realizatorzy Programu:

Realizatorami Programu są:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie, w tym Wydział Interwencji Kryzysowej
2. Komenda Powiatowa Policji
3. Prokuratura Rejonowa
4. Powiatowe ponadpodstawowe placówki oświatowe
5. Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
7. Organizacje Pozarządowe

VIII. Miejsce i czas realizacji Programu

Działaniami zakładanymi w Programie zostanie objęty cały teren powiatu tczewskiego, a wszystkie działania będą miały charakter długofalowy i będą realizowane w latach 2021-2023.

IX. Źródła finansowania

Źródła finansowania wynikają z założeń **Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2021-2023** , którego Program jest integralną częścią.

X. Monitoring

Zasady monitorowania zostały określone w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2021-2023.

Zakończenie

W czasach, gdy przemoc w rodzinie jest coraz częstszym zjawiskiem, niezbędne jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Jest to możliwe między innymi dzięki podejmowaniu inicjatyw profilaktycznych zarówno w rodzinach zagrożonych lub dotkniętych przemocą, jak również wśród młodzieży. Niezmiernie ważne jest promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci oraz prezentowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy.

W związku z powyższym w realizacji Programu zakłada się udział różnych pomiotów szczebla powiatowego, które swoimi działaniami obejmują pomoc oraz ochronę dziecka i rodziny.

**Powiatowy Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc
w rodzinie na terenie powiatu tczewskiego**

1. Wprowadzenie

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, by było skuteczne, jest związane z koniecznością stosowania oddziaływań systemowych, zarówno w obszarze profilaktyki, wspierania i ochrony osób doznających przemocy, jak i oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc.

Głównym celem oddziaływań wobec osób dopuszczających się przemocy wobec najbliższych jest powstrzymanie ich od stosowania niedopuszczalnych zachowań i zakończenie cyklu przemocy.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy między innymi opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Powinny one być ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw, a w związku z tym zmniejszenie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz naukę rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez użycia agresji. W trakcie programu osoba stosująca przemoc ma możliwość zmierzenia się ze swoim problemem, przepracowania go i zrozumienia, że relacje w rodzinie mogą być oparte na szacunku do osoby bliskiej.

2. Podstawy prawne

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz. 218)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy

w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2021-2023

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie tczewskim na lata 2018 – 2025.

3. Cele programu

Celem głównym programu jest redukcja zachowań agresywnych wobec najbliższych.

Cele szczegółowe to:

- uświadomienie sobie przez uczestników własnych zachowań przemocowych i poczucia odpowiedzialności za nie,
- rozpoznawanie przez uczestników sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowanie przemocowe,
- zmiana zachowań i postaw uczestników poprzez nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinach bez użycia przemocy,
- wykształcenie u uczestników umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć i zaspakajania własnych potrzeb,
- naukę pozytywnych postaw rodzicielskich oraz partnerskiego układania relacji z bliskimi,
- uzyskanie przez uczestników informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i sposobów jej poszukiwania.

4. Założenia programowe i istota programu

Prowadzący oddziaływania winni spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259).

Założenia programowe są oparte na aktualnym stanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, z którego wynika między innymi, iż przemoc wobec najbliższych:

- ma uwarunkowania kulturowe, jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie;
- jest szkodliwym i raniącym nadużyciem siły i władzy i dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej;
- jest wyborem, za który osoba ją stosująca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Ważnym jest także, aby pamiętać, że można przestać stosować przemoc poprzez nauczenie się zachowań bezpiecznych dla innych i społecznie akceptowanych.

W związku z powyższym, realizacja programu ma przyczynić się do:

- niwelowania zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez działania korekcyjno – edukacyjne mające na celu uświadomienie im czym jest przemoc,
- opracowania „planu bezpieczeństwa”, zapobiegającego użyciu siły i przemocy pozwalającego na rozwiązywanie konfliktów w rodzinie bez użycia agresji,
- nabycia umiejętności zastępowania przemocy pożądanymi zachowaniami alternatywnymi,
- konstruktywnego wyrażania uczuć i uczenia się korzystania z pomocy innych.

Praca na gruncie terapii poznawczo – behawioralnej ma wpłynąć nie tylko na korektę zachowań, ale także na sposób myślenia osób stosujących przemoc.

Realizacja programu odbywa się w kilku etapach:

Etap pierwszy: rozmowy diagnostyczne z uczestnikami.

Na tym etapie **dokonywana jest diagnoza wstępna**, oparta na rozmowie z uczestnikiem. Ma ona na celu określenie zarówno świadomości zainteresowanego, jak i jego motywacji do zmiany. Diagnoza powinna zawierać:

1. okoliczności skierowania, czy też zgłoszenia się do programu,
2. określenie, czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
3. najgroźniejsze oraz typowe formy i okoliczności przemocowych zachowań,
4. aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
5. cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.

Etap drugi: edukacyjne spotkania tematyczne i spotkania warsztatowe mające na celu zmianę postaw i zachowań uczestników.

Treści edukacyjne powinny uwzględniać cele programu oraz specyfikę uczestników. W trakcie spotkań poruszone zostaną kwestie dotyczące między innymi:

1. mitów stereotypów przemocy domowej,
2. definicji przemocy, jej rodzajów, form i dynamiki,
3. relacji międzyludzkich komunikacji interpersonalnej,
4. samokontroli,
5. promowania pozytywnych standardów i wartości,
6. zaburzeń życia rodzinnego,
7. wpływu zachowań przemocowych na rozwój dziecka.

Spotkania warsztatowe stworzą uczestnikom warunki do badania osobistego systemu przekonań, postaw i emocji, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy oraz promowanie wartości i postaw alternatywnych. Pozwolą także na ćwiczenie nowych, konstruktywnych form myślenia i zachowania.

Planuje się realizację programu w ciągu całego roku, przy czym w formie grupy korekcyjno - edukacyjnej o charakterze zamkniętym trwającej od czterech do sześciu miesięcy, w łącznym wymiarze od 60 do 120 godzin, z zachowaniem cykliczności co najmniej jednego spotkania w tygodniu. W razie znacznego zapotrzebowania zakłada się zorganizowanie w danym roku dwóch cykli grupowych. Analiza dotycząca grupy docelowej (czy dla osób dorosłych stosujących przemoc, czy dla rodziców, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich, a ich dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej) zostanie dokonana na etapie naboru. W przypadku braku możliwości sformułowania grupy dopuszcza się realizację założeń programowych w trakcie spotkań indywidualnych.

Dodatkowo w trakcie indywidualnych spotkań z uczestnikami możliwe jest **dokonanie pogłębionej diagnozy**, w formie pisemnych wniosków sporządzanych przez prowadzących na podstawie:

- wywiadu pogłębionego (kwestionariusz własny) w oparciu o rozmowę z klientem,
- analizy psychologicznej z wykorzystaniem posiadanych narzędzi,
- analizy dokumentacji zastanej (dokumenty sądowe, kuratorskie, prokuratorskie),
- rozmowy z rodziną.

Uczestnicy poprzez udział we warsztatach mają możliwość przećwiczenia, a także wzmocnienia pożądanых zachowań.

Etap trzeci: grupowe podsumowanie realizacji programu.

Wspólne omówienie przebiegu spotkań i uzyskanych rezultatów.

Etap czwarty: monitoring i ewaluacja.

Poprzez kontakt ze służbą kuratorską, sądem, a także rodziną uczestników programu możliwe jest monitorowanie uzyskiwanych efektów i w razie konieczności dokonanie niezbędnej ewaluacji. Prowadzone statystyki półroczne pozwalają na określenie zapotrzebowania dotyczącego realizacji programu.

5. Adresaci, nabór

Adresatami programu są osoby stosujące przemoc wobec osób najbliższych, także w formie zaniedbania i niewłaściwego wypełniania funkcji rodzicielskich. Osoby zainteresowane mogą zgłaszać się osobiście do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie - Wydziału Interwencji Kryzysowej oraz dzwoniąc na dyżurny numer telefonu.

Uczestnikami programu mogą być:

- osoby zgłaszające się samodzielnie,
- osoby zobowiązane przez inne instytucje (sądy, zespoły interdyscyplinarne, policję),
- osoby uzależnione od alkoholu i środków psychoaktywnych, które odbyły terapię lub

w trakcie terapii,

- osoby karane z art. 207 kk (§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12),
- rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich, a ich dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Programu nie mogą realizować:

- osoby chore psychicznie, upośledzone i z poważnymi zaburzeniami osobowości,
- nałogowi hazardziści,
- osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków, które nie przeszły podstawowego cyklu terapii,
- osoby, które nie są sprawcami przemocy domowej.

Kwalifikacji dokonują osoby prowadzące program w oparciu o diagnozę wstępną, dokonywaną w trakcie **etapu pierwszego**, czyli rozmów diagnostycznych z uczestnikami.

6. Reguły uczestnictwa w programie, w tym sankcje za naruszenie warunków kontraktu

Reguły uczestnictwa

Przed przystąpieniem do programu **uczestnicy podpisują kontrakt** określający zasady uczestnictwa w programie, w tym:

- wymogi dotyczące systematycznej obecności na spotkaniach,
- obowiązek zachowania bezpiecznego i zgodnego z normami współżycia społecznego w trakcie zajęć,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw,
- wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zgodę uczestnika na udzielanie informacji innym instytucjom o postępach wynikających z udziału w programie, przerwaniu programu lub kontynuowaniu przemocy,
- zgodę uczestnika na monitorowanie jego zachowań w trakcie i po zakończeniu programu poprzez kontaktowanie się realizatorów z instytucjami posiadającymi, z racji pełnionych

funkcji, wiedzę na temat funkcjonowania uczestnika w środowisku,

- sankcje za naruszenie warunków kontraktu.

Rezygnacja z realizacji programu może nastąpić w trakcie spotkań diagnostycznych.

Warunkiem uznania, iż osoba ukończyła program jest jej uczestnictwo w co najmniej 80 % spotkań.

Sankcje

Naruszenie zapisów kontraktu może skutkować:

1. ostrzeżeniem ustnym (naganą),
2. dodatkową pracą mającą na celu wzmocnienie oraz uświadomienie zachowań,
3. zawiadomieniem instytucji kierującej do programu.

Swoje uczestnictwo w spotkaniu uczestnik potwierdza podpisem na liście obecności. **Dwie nieusprawiedliwione nieobecności skutkują wykluczeniem z programu.**

Dopuszcza się nadrobienie zaległości powstałych na skutek nieobecności usprawiedliwionych w formie dodatkowych konsultacji indywidualnych.

7. Zagrożenia realizacji programu

- Negatywne wzorce zachowań społecznych.
- Alkoholizm.
- Brak wiary w skuteczność nowych rozwiązań.
- Brak środków na realizację programu.
- Niechęć instytucji do kierowania osób stosujących przemoc do uczestniczenia w programie.
- Niechęć osób stosujących przemoc do regularnego uczestniczenia w zajęciach oraz do podejmowania działań na rzecz zmiany.

8. Realizator programu

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne mogą być prowadzone przez osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, spełniające wymogi formalne określone w w/w przepisach prawnych, wyłonione w drodze zapytania ofertowego.

9. Źródła finansowania

Realizacja Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. W związku z powyższym, planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu, a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych na ten cel samorządowi powiatowemu z budżetu państwa.

10. Sprawozdawczość

Sprawozdania z realizacji Programu składane będą raz w roku do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku w oparciu o określony przez Urząd wzór.

Kierunki działań	Wskaźniki
Zapewnianie specjalistycznej pomocy w formie wsparcia indywidualnego osobom stosującym przemoc wobec najbliższych	liczba osób liczba udzielonych porad
Realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba osób uczestniczących w spotkaniach liczba osób, które ukończyły program liczba godzin spotkań indywidualnych liczba godzin spotkań grupowych liczba osób objętych monitoringiem, które zaprzestały/ograniczyły stosowanie przemocy

Uzasadnienie

Art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na samorząd powiatowy obowiązek opracowania i realizacji powiatowych programów dotyczących ochrony osób doświadczających przemocy, a także programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy oraz programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w powiecie tczewskim na lata 2021-2023 został sporządzony w oparciu o zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie tczewskim na lata 2018-2025 przyjętej Uchwałą Nr XXXIV/257/2017 Rady Powiatu Tczewskiego z dnia 30 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie tczewskim na lata 2018-2025.

Jego integralnymi częściami, stanowiącymi załączniki do programu, są Powiatowy Program działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą oraz Powiatowy Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu tczewskiego.

Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska i skutków przemocy w rodzinie. W powyższe wpisuje się cel Programu profilaktycznego, jakim jest podejmowanie działań służących zwiększeniu wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz promowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy poprzez inicjatywy skierowane do młodzieży oraz rodzin i osób z terenu powiatu tczewskiego. Realizacja niniejszych założeń powiązana jest z celem programu korekcyjno-edukacyjnego, czyli redukcją zachowań agresywnych wobec najbliższych.

Projekt Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w powiecie tczewskim na lata 2021-2023 wraz z załącznikami został poddany konsultacjom społecznym, m. in. poprzez przesłanie do Powiatowej Społecznej Rady ds Osób Niepełnosprawnych w Tczewie oraz Rady Organizacji Pozarządowych Powiatu Tczewskiego. Nie wpłynęły żadne uwagi do zawartych w dokumencie zapisów.

Mając na uwadze powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.